

ILM-FAN VA TA'LIMDA INNOVATSION YONDASHUVLAR, TAKLIF VA YECHIMLAR

Ilmiy rahbar: Yuldasheva F.F.

O'zDJTU katta o'qituvchisi

Fazliddinova Muslima Bositxon qizi

O'zDJTU 2-kurs talabasi

Anotatsiya:

Ushbu maqolada bugungi kunda rivojlanayotgan innovatsion g'oyalar va innovatsion kombinatsiyalar tahlil qilinadi. Va ilmiy fanni rivojlantirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish masalalari o'rganiladi.

Аннотация:

В данной статье анализируются инновационные идеи и инновационные комбинации, которые разрабатываются сегодня. И изучаются вопросы развития научной науки, внедрения инновационных технологий.

Abstract

This article analyzes innovative ideas and innovative combinations that are developing today. And the issues of the development of scientific science and the introduction of innovative technologies are stuff.

Kalit so'zlar: Innovatsiyalar, taraqqiyot, yangi O'zbekiston, kombinatsiyalar, texnologiyalar, tillar, maktab.

Key words: Innovation, development, new Uzbekistan, conventions, technologies, languages, school.

Ключевые слова: Инновации, развитие, новый Узбекистан, сочетания, технологии, языки, школа.

Bugungi kunda har qanday davlatning barqaror taraqqiyoti asosini innovatsion faoliyat tashkil etadi. Shu bilan bir qatorda ta'lim sohasi tizimiga, balki jamiyatning barcha sohalarining rivojiga o'zining aks ta'sirini ko'rsatadi. Bugun biz davlat va jamiyat hayotining barcha sohalarini tubdan yangilashga qaratilgan innovatsion

rivojlanish yo‘liga o‘tmoqdamiz. Zamon shiddat bilan rivojlanib bormoqda. Buni biz yangilanayotgan O‘zbekistonimizdagi barcha sohalarda ko‘rishimiz mumkin. Innovatsiya so‘zining kelib chiqishi va ma‘nosiga razm soladigan bo‘lsak “Innovatsiya” atamasi lotincha “novatio” so‘zidan olingan bo‘lib, “yangilanish” (yoki “o‘zgarish”), “in” qo‘shimchasi esa lotinchadan “yo‘nalishida” deb tarjima qilinadi, agar buni yaxlit “Innovatio” ko‘rinishida tarjima qilsak – “o‘zgarishlar yo‘nalishida” deb izohlanadi. Innovation tushunchasi birinchi bo‘lib XIX-asrning ilmiy tadqiqotlarida paydo bo‘ldi. [1]

“Innovatsiya” tushunchasi o‘zining yangi hayotini “innovatsion kombinatsiyalar”ni tahlil qilish, iqtisodiy tizimlarning rivojlanishidagi o‘zgarishlar natijasida XX-asrning boshida avstriyalik va amerikalik iqtisodchi Y. Shumpeterning ilmiy ishlarida boshlagan. Shumpeter 1900-yillarda iqtisodda ushbu terminni ilmiy qo‘llashga kiritgan dastlabki olimlardan edi.

Innovatsiyaga har qanday turdagi yangilik sifatida emas, balki mavjud tizimning samaradorligini jiddiy ravishda oshiradigan omil sifatida qarashimiz lozim. Keng tarqalgan yangilish fikrlashlarga qaramasdan innovatsiyalar kashfiyotlardan farq qiladi. Lekin ko‘pchilik uni “kashfiyot” termini bilan chalkashtirib yuboradi. Innovatsiya so‘zining xamirini va ma‘no mazmunini aniqroq anglab yetsak kelajagimizni barpo etishni aynan innovatsion g‘oyalar, innovatsion yondashuv asosida boshlashimiz kerak degan xulosaga kelamiz.

Haqiqatdan ham ilgari “innovatsiya” so‘zini unchalik ko‘p eshitmas edik. Nazarimizda bu so‘z xuddi o‘zlashgan so‘zdek tuyular edi. Bugungi kunda esa bu so‘zga tez tez duch kelamiz va hatto o‘zimiz ham ahyon ahyonda ishlatib qolamiz. Chunki bugun barcha sohani innovatsiya tushunchasidan ayro tushinib bo‘lmaydi. Bularning ichida yaqqol ko‘zga tashlangani fan ta’lim bo‘lsa ajab emas. Chunki ta’lim tizimi so‘ngi 5 yil ichida to‘la texnika texnologiya bilan ta’minlandi. Har bir ta’lim muassasasi ijtimoiy tarmoqda o‘z saytni yaratib to‘liq ishga tushirdi. Shu bilan bir qatorda horij mamlakatlarida joriy qilingan online baholash tizimi yo‘lga qo‘yildi. Endi xox o‘quvchi bo‘lsin xox talaba uyga berilgan topshiriqni bajarib online maxsus dastur orqali yuklaydi va o‘ziga qo‘yilgan baholarni ham o‘sha dastur orqali kuzatib boradi. Bu dasturlarning qulayligi shundaki nafaqat topshiriq va baholanish jarayonlarini bilish balki davomat, dars jadvali, va o‘ziga kerak bo‘lgan boshqa narsalardan ham xabardor bo‘lib turadi.

Bu imkoniyatlarning tub zamirida yurtimizda innovatsion texnologiyalarning kirib kelishi va tobora rivojlanib borayotganligi yotadi. Eng quvonarlisi bugun

innovatsion texnologiyalar barcha soha bilan uyg'unlikda rivojlanish bosqichida ketmoqda. Aniqroq qilib aytganda innovatsiya fan ta'lim sohasidagi faoliyatini necha marotaba oshishiga xizmat qilmoqda.

Innovatsiya tushunchasini maqsadga erishish uchun tashlangan dadil qadam deb aytish to'g'ri bo'ladi. Faqat bizning mamlakatimiz yurtboshimiz boshchiligida shu maqsad sari dadil qadam tashlab bormoqda boisi bu maqsadga ertaga emas bugun erishish yo'lini tanlab bo'lganmiz. [2]

Tez rivojlanayotgan, ilm-fan sohasida tobora yaxshilanayotgan davlat esa dunyodagi eng taraqqiy etgan davlatlar ro'yxatida yetakchilik qiladi. Innovatsion rivojlanish yo'lini tanlagan O'zbekiston esa mana shunday katta yo'l boshida. To'g'ri har bir ishni tizimli yo'lga qo'yishda kamchilik va muammolarga duch kelib uni bartaraf etilsagina chin maqsadga erishish mumkin. Shu boisdan ham ta'lim tizimida joriy qilingan dasturda ba'zi bir uzilishlar bor lekin u ham o'z vaqtida bartaraf etib borilmoqda.

O'zni kelganda aytish joizki fan ta'lim tizimida innovatsiya tushunchasi haqida so'z yuritganda "pedagogik innovatsiya"ga ham to'xtalib o'tish joiz. Odatda, "pedagogik innovatsiya" tushunchasi tarbiya va ta'limni takomillashtirish va rivojlantirishga qaratilgan o'zgarishlarni o'z ichiga oladi. Pedagogik innovatsion amaliyotning etakchi jihatlari maktablar bazasida yangi turdagi maktablar yaratishdir ta'lim muassasalari, o'qitishning yangi usullari va texnologiyalari, ta'lim mazmunini yangilash, o'quv jarayoni ishtirokchilari o'rtasidagi munosabatlarning gumanistik tabiati hisoblanadi. N.R.Yusufbekovanning yozishicha "Innovatsiyalarni yaratish jarayonlari, ularni pedagogik hamjamiyat tomonidan tushunilishi va o'qitish va tarbiyalash amaliyotida qo'llanishi kerak" deyiladi. Ko'rinib turibdiki innovatsiya qanday talqin qilinmasin baribir sof mohiyati rivojlanishga va rivojlantirishga asoslanib qolaveradi. Shu bois ham yurtboshimiz Innovatsion texnologiyalarni joriy etish masalasiga alohida e'tibor qaratmoqdalar.

Prezidentimiz tashabbusi bilan Innovatsion rivojlanish vazirligi tashkil etilgani ham bu sohaning yurtimizda yanada rivoj topishidan dalolat beradi. Qizig'i ushbu vazirlikda yosh va kreativ fikrlaydigan yigit qizlar faoliyat olib bormoqda. Shuningdek o'z g'oyasi va tashabbusi bilan chiqayotgan yoshlar ham aynan Innovatsion rivojlanish vazirligi tomonidan qo'llab quvvatlanmoqda. U yerda tashkil etilgan sog'lom raqobat muhiti ochig'i barcha iqtidorli yoshni o'ziga jalb qiladi. [3]

Davlatimiz rahbari ham nutqlarining birida “Xalqimiz dunyoqarashida innovatsiya muhitini yaratish eng muhim vazifamizdir. Innovatsiya bo‘lmas ekan, hech bir sohada raqobat, rivojlanish bo‘lmaydi. Bu sohadagi o‘zgarishlarni xalqimizga keng targ‘ib qilmasak, odamlarda ko‘nikma paydo qilmasak, bugungi davr shiddati, fan-texnikaning mislsiz yutuqlari bilan hamqadam bo‘lolmaymiz. Shuning uchun ushbu faoliyatni zamon talablari darajasida rivojlantirish yangi vazirlik, qolaversa, ushbu markazning asosiy vazifasi bo‘lishi kerak” degan edilar.

Davlatimiz rahbarining ushbu fikrlari sabab bugun yurtimizda innovatsion texnologiyalar, innovatsion g‘oyalar va innovatsion ishlanmalar ilm-fanda, ta’lim tizimida, sog‘liqni saqlashda, madaniyatda, iqtisod va siyosatda eng asosiysi har birimizning hayotimizda keng tadbiiq etilmoqda. Bu qulayliklarning negizida esa albatta xalq manfaati yotganligini ko‘rishimiz mumkin.

Nima bo‘lmasin va u qanday talqin etilmasin hammasi xalq yoshlar va kelajak avlod uchun ekanligi aniq va ravshan. Shunday ekan biz yoshlar ham davlatimiz rahbari tomonidan yaratib berilgan mana shunday sharoitdan oqilona foydalanib o‘z iqtidorimizni namoyon etaylik balki bizning iqtidorimiz ortidan o‘ylagan g‘oyamiz innovatsion ruhda bo‘lib yangilanayotgan O‘zbekistonimizning ertangi istiqboliga xizmat qilsa.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Chahalaeva I.I. Chet tilidagi nutqni o'rganish nazariyasini o'rganish asoslari (Tarjimbolar tayyorlash). - m.: Oliy maktab, 1989 yil.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH. Mirziyoevning «Oliy Ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi qarori Toshkent sh., 2017 yil 20 aprel, PQ-2909-son.
3. O'zbekiston Respublikasi birinchi Prezidentining I. Karimovning «Chet tillarni o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi qarori, 10.12.2012 yildagi PQ-1875-son.